

วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/edgkkuj>

ดำเนินการวารสารโดย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วาทกรรมว่าด้วยเรื่องนวัตกรรมในหลักสูตรโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา :

การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์

The Discourse of Innovation in Demonstration Elementary School Curriculum: Critical Discourse Analysis

บุญยनुช ชำรงทรัพย์ และศานิตย์ ศรีคุณ

Boonyanuch Thamrongsub and Sanit Srikoon

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Faculty of Education, Khon Kaen University, Khon Kaen, Thailand

Received: July 26, 2023 Revised: November 28, 2023 Accepted: February 02, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์วาทกรรมเกี่ยวกับนวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักสูตรโดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาทั้งสิ้น 6 รายวิชา และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับคณาจารย์ จำนวนทั้งสิ้น 6 ท่าน หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และนำเสนอในรูปแบบพรรณนาเชิงวิพากษ์ โดยศึกษาตามแนวการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ ผลการวิจัยพบว่า นวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาคือ วิธีการสร้างความรู้และแนวคิดใหม่ โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ หรือพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น โดยการสร้างความรู้ สร้างแนวคิด สร้างผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมในการเรียนรู้ และสร้างแนวคิดเป็นผู้ประกอบการ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน หรือแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน อีกทั้งนำเอาความคิดสร้างสรรค์ แนวคิดที่ได้มาผลิตเป็นนวัตกรรม

คำสำคัญ: วาทกรรม, การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์, นวัตกรรม, หลักสูตร

Abstract

This research aimed to conduct a critical discourse analysis of the innovation in the curriculum of a demonstration elementary school. Data were collected from school curriculum documents using a study method from 6 courses and in-depth interviews with six faculty members. The data were analyzed and displayed by an analytical descriptive. This investigation examines through critical discourse analysis (CDA). The results showed that Innovation in the curriculum of a demonstration elementary school is a new method of applying technology. In other words, the thing that improves something already existing to be

better. Creation of knowledge, concepts, product creation, innovation, and entrepreneurial thinking for the benefit of teaching or solving problems in teaching currently, bringing creativity concepts, and adapting the knowledge to produce innovations

Keywords: Discourse, Critical Discourse Analysis, Innovation, Curriculum

■ บทนำ

ยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อสร้างคนไทย ให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขัน และร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก แต่ว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้อย่างไม่สามารถสร้างพื้นฐานด้านการคิดและสร้างวิธีการเรียนรู้ให้คนไทยมีทักษะในการจัดและทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถเผชิญปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, 2551)

จากสภาพดังกล่าวทำให้สังคมไทยต้องหันมาทบทวนการศึกษา เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนา “คน” ให้มีความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อยุคโลกาภิวัตน์ และเอื้อต่อการพัฒนา “ปัจจัย” อันเป็นพื้นฐานรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม จะเห็นได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายหลักที่จะดำเนินการให้ระบบการศึกษาที่สามารถสร้างคนไทยให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพและศักยภาพที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าตลอดจนสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นในโลกได้ และหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือการปฏิรูปการเรียนการสอนโดยมีครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นกลไกสำคัญและในการศึกษาไทยได้กำหนดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Framework for 21st Century Learning) (สิทธิพล อาจอินทร์, 2563) เป็นแนวคิดสำคัญในการจัดการศึกษาที่ได้กำหนดทักษะที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนก้าวทันโลกที่เปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษา ได้เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ ครู อาจารย์และผู้เกี่ยวข้อง ต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด เปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ เน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการนำนวัตกรรมการเรียนรู้ และเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้เพื่อการเรียนรู้ นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยพัฒนาให้การศึกษาและกระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560; Vachkova et al., 2021)

Christensen (2003) ระบุไว้ว่านักประดิษฐ์จะมีคุณลักษณะที่เหมือนกันคือมีความคิดสร้างสรรค์ อยากรู้ อยากรู้อยากเห็น และมีความเพียรพยายาม และทุกคนสามารถเป็นนักประดิษฐ์ได้ไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชายหรือเชื้อชาติใดก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิพล อาจอินทร์ (2563) ที่กล่าวถึงความต้องการทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งได้ระบุว่าผู้เรียนควรมีทักษะ ดังนี้ ทักษะการคิดสร้างสรรค์และแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกันผ่านเครือข่ายและการนำผู้อื่นโดยไม่ใช้อำนาจ ทักษะความคล่องแคล่วสามารถปรับตัว ทักษะการริเริ่มและการเป็นผู้ประกอบการ กล้าคิด กล้าทำ ทักษะการสื่อสารโดยการพูดและการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการเข้าถึงและการวิเคราะห์สารสนเทศ ทักษะความเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและมีความกระตือรือร้น Trilling & Fadel (2009) ที่เสนอว่า การสอนในศตวรรษที่ 21 มีรูปแบบต่างจากอดีต โดยจะต้องมุ่งให้นักเรียนสร้างความรู้ (Create knowledge) จากกระบวนการที่ได้รับความรู้ (Knowledge Acquisition) ความรู้เชิงลึก (Knowledge Deepening) และการสร้างสรรค์ความรู้ (Knowledge Creation)

โรงเรียนสาธิตประถมศึกษา ได้จัดทำหลักสูตรโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา ที่สร้างนวัตกรรมที่ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Innovation) ที่ผลิตนักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นนวัตกรรมในยุคดิจิทัลคุณลักษณะตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีคุณธรรม ซึ่งการออกแบบและสร้างหลักสูตรโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาที่สร้างนวัตกรรมที่ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Innovator) ได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างนวัตกรรมที่ความคิดสร้างสรรค์

(Creative Innovator) จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้สร้างแนวคิด สร้างความรู้ผลงาน ผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนนวัตกรรมต่าง ๆ ในการช่วยเหลือและสร้างสรรค์สังคมไทย แต่ยังมีความต้องการความชัดเจนเกี่ยวกับขอบข่ายของนวัตกรรมที่ชัดเจน มีทิศทางดำเนินงานพัฒนานวัตกรรมที่ชัดเจน และสามารถเป็นองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนและสถานศึกษาให้ครอบคลุมหลักสูตรเชิงอุดมการณ์ (Ideal Curriculum) แนวทางหนึ่งในการสร้างความหมาย และความชัดเจนให้กับคำว่านวัตกรรม คือ การวิเคราะห์วาทกรรม อันเป็นกระบวนการวิเคราะห์กรอบความคิดที่นำเสนอผ่านตัวบท กล่าวคือตัวบทต่างๆ ที่รายล้อมวิถีชีวิตประจำวันของเรานั้นเอง (Fairclough, 1995) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงใช้กระบวนการวิเคราะห์วาทกรรมเพื่อวิเคราะห์ขอบข่ายความหมายของคำว่านวัตกรรมในบริบทของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา

ดังนั้น การศึกษานี้ผู้วิจัยมุ่งความสนใจไปที่กระบวนการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ว่าด้วยเรื่องขอบข่ายความหมายของนวัตกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งหมด 6 รายวิชา ซึ่งแต่ละรายวิชาได้จัดทำหลักสูตรที่ผลิตนักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นนวัตกรรมในยุคดิจิทัล มีคุณลักษณะตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยการใช้วิเคราะห์องค์ความรู้ในเรื่องต่างๆ เพื่อให้ได้วาทกรรมของคำว่า “นวัตกรรม” จากความเป็นมาและรายงานการวิจัยที่ผ่านมาดังกล่าวข้างต้น งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับนวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาของแต่ละรายวิชา และรวบรวมเป็นความหมายของนวัตกรรมของหลักสูตรโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา อันเป็นคุณประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนให้ก่อเกิดนวัตกรรมอย่างครอบคลุมทุกด้าน

■ จุดประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์วาทกรรมเกี่ยวกับนวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา

■ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งความสนใจไปที่วิเคราะห์วาทกรรมเกี่ยวกับนวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งหมด 6 รายวิชา ซึ่งแต่ละสาระการเรียนรู้มีหลักสูตรที่ผลิตนักเรียนที่มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นนวัตกรรมในยุคดิจิทัลมีคุณลักษณะตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์วาทกรรม เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

วาทกรรม (Discourse) เป็นคำที่เริ่มมีผู้นิยมใช้กันมากขึ้น หากแต่ความเข้าใจความหมายของคำดังกล่าวอาจจะคลาดเคลื่อนหรือแตกต่างกันไปตามแต่บริบทในกรอบวัฒนธรรม การศึกษาวาทกรรมอาจจะนิยามได้ว่าวาทกรรมเป็นกรอบความคิดที่นำเสนอผ่านตัวบทกล่าวคือตัวบทต่างๆ ที่รายล้อมวิถีชีวิตประจำวันของเรา ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร บทสนทนา ละคร โฆษณา ต่างทำหน้าที่เสมือนประจักษ์พยานที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการควบคุมหรือจัดการวิถีชีวิตของ มนุษย์ หรือเมื่อวิเคราะห์ให้ละเอียดลึกซึ้งแล้ว ตัวบทดังกล่าวอาจจะแสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์หรือวิธีการมองโลกของแต่ละยุคแต่ละสมัย หรือของแต่ละกลุ่มชนได้ ตัวอย่างหนึ่งที่ชัดเจนของวาทกรรมในสมัยปัจจุบัน คือ เรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมและแนวคิด ซึ่งเป็นประเด็นที่นักวิชาการให้ความสำคัญ และพยายามผลักดันให้เกิดขึ้น แนวคิดเรื่องนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนในโฆษณา ละคร หรือในวงการศึกษาปัจจุบัน ซึ่งต่างก็เน้น สนับสนุนความเป็นปัจเจกของมนุษย์ และเสรีภาพในการเลือกวิถีชีวิตอย่างเห็นได้ชัด (Fairclough, 1995)

Fairclough (1995) กล่าวว่า ภาษาเหนือระดับประโยคเป็นภาษาระดับข้อความ ซึ่งมีเอกภาพเชิงความหมายและสมบูรณ์ในตัวเอง เป็นภาษาที่ใช้จริงทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนในบริบทสถานการณ์จริงและมีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง มีเจตนาหรือจุดมุ่งหมายในการใช้ภาษาของผู้ใช้และความรับรู้ของผู้รับอยู่ด้วยกัน

กล่าวอีกนัยหนึ่ง หัวใจของการวิเคราะห์วาทกรรมอยู่ที่การพิจารณาค้นหาว่า ด้วยวิธีการหรือกระบวนการใดที่สิ่งต่างๆ ในสังคมถูกทำให้กลายมาเป็นวัตถุเพื่อการศึกษา เพื่อการพูดถึงของวาทกรรม (An object of discourse/discursive object) หรือการพิจารณาภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรม ที่เป็นชุดของความสัมพันธ์ที่มีความสลับซับซ้อนในสังคมที่เป็นตัวกำหนดการพูดถึงสิ่งนั้นๆ เช่น บุคคล สถาบัน ระบบเศรษฐกิจ กระบวนการทางสังคม แบบแผนพฤติกรรม จารีตปฏิบัติ เทคนิควิทยาการ การศึกษาในสังคม แต่สิ่งที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นคือ ชุดของความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อน มิได้ดำรงอยู่ในตัววัตถุของวาทกรรมหรือโลกแห่งความเป็นจริง แต่อยู่ภายนอกวัตถุธรรมชาติของความเป็นจริง และเป็นตัวกำหนดการดำรงอยู่ของวัตถุนี้ๆ

ด้วยเหตุนี้ วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จึงเป็นแนวทางสำคัญในการศึกษาความสัมพันธ์ของการประกอบสร้างความหมายหรือความคิดต่างๆ ที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมุ่งศึกษาวิถีทางการใช้อำนาจ อุดมการณ์ การครอบงำ และความไม่เท่าเทียมกันที่ผูกตอกย้ำและผลิตซ้ำในสังคม การวิเคราะห์วาทกรรมจึงเป็นการทำความเข้าใจและเปิดเผยให้เห็นความไม่เท่าเทียมกันที่มีอยู่ในสังคม (van Dijk, 1995)

■ ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์วาทกรรมว่าด้วยเรื่องนวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Data) ที่ปรากฏในเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา และการปฏิบัติภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และนำเสนอในรูปแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) เป็นเครื่องมือในการศึกษา เพื่อให้เข้าถึงกระบวนการทางความรู้ และความจริงของวาทกรรม “ขอบข่ายความหมายของนวัตกรรม” ในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา โดยใช้กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลาส์ เพื่อเผยให้เห็นถึงกระบวนการต่างๆ ในการสร้างวาทกรรมนวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย ศึกษาข้อมูลจากเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา และข้อมูลประเภทบุคคล มีรายละเอียดดังนี้

1 ข้อมูลจากเอกสาร

1.1 หลักสูตรโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา

1.2 หลักสูตรรายวิชา รวมทั้งสิ้น 6 รายวิชา ได้แก่ หลักสูตรรายวิชาคณิตศาสตร์ หลักสูตรรายวิชาวิทยาศาสตร์ หลักสูตรรายวิชาภาษาไทย หลักสูตรรายวิชาภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หลักสูตรรายวิชาศิลปะ หลักสูตรรายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

2 ข้อมูลประเภทบุคคล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ได้แก่ คณาจารย์จำนวน 6 คน ตามรายวิชาที่สอน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 1 คน อาจารย์ผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 1 คน อาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาไทย จำนวน 1 คน อาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 1 คน อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศิลปะ จำนวน 1 คน อาจารย์ผู้สอนรายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 1 คน

ตัวอย่างคำถามสำหรับการสัมภาษณ์

1) ประวัติส่วนตัว

- 2) ท่านให้ความหมายคำว่านวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ของท่านอย่างไร
- 3) นวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ของท่านควรเป็นอย่างไร
- 4) ที่ผ่านมามีท่านคิดว่าท่านมีนวัตกรรมทางการศึกษาอะไรบ้าง
- 5) นวัตกรรมที่ท่านมี มีลักษณะอย่างไร , เพราะเหตุใดจึงคิดว่าเป็นนวัตกรรม
- 6) ท่านมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมอย่างไร
- 7) ท่านออกแบบการพัฒนาหลักสูตรอย่างไรและใช้กรอบทฤษฎีอะไร
- 8) นวัตกรรมนำไปใช้อย่างไร ในเนื้อหาใดบ้าง
- 9) ท่านมีกระบวนการปรับปรุงอย่างไรบ้าง
- 10) นวัตกรรมมีความสำคัญอย่างไร
- 11) หากใช้นวัตกรรมจะเกิดผลอย่างไร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เรียบร้อยแล้ว ในขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะแบ่งการวิเคราะห์ตามข้อมูลที่ได้ ดังนี้

ข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ข้อมูลจากหลักสูตรสถานศึกษา และข้อมูลจากหลักสูตรรายวิชา ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ในขั้นตอนกระบวนการสร้างวาทกรรมตามแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis)

ข้อมูลประเภทบุคคล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) คณาจารย์ในโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 6 ท่าน โดยข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์กระบวนการสร้างวาทกรรมตามแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) เพื่อให้เข้าถึงกระบวนการทางความรู้ และความจริงของวาทกรรม นวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา โดยได้ใช้กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมตามแนวคิดของแพร่เคลาส์

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

จากการวิจัย พบว่า นวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา สรุปลได้ตามประเด็น ดังนี้

1. ความหมายคำว่านวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา

จากการสัมภาษณ์คณาจารย์ เกี่ยวกับนวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา แต่ละกลุ่มสาระ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของคำว่า นวัตกรรม ดังเช่นตัวอย่างบทสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์

“ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่นำสิ่งใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ ทั้งกระบวนการ เทคนิค วิธีการ แนวคิด หลักปฏิบัติ เครื่องมือที่ผ่านการทดลองและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนนำเข้ามาเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมจากวิธีการที่ทำอยู่เดิมเพื่อให้การสอนคณิตศาสตร์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนำไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร ที่สร้างนวัตกรรมที่มีความคิดสร้างสรรค์ ” (อาจารย์ผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์, สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรและบทสัมภาษณ์ พบว่า ความหมายคำว่านวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา คือ วิธีการใหม่ๆโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ หรือเป็นสิ่งที่พัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น การสร้างความรู้

แนวคิด การสร้างผลิตภัณฑ์ นวัตกรรม และสร้างแนวคิดเป็นผู้ประกอบการ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน หรือแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน และการนำเอาความคิดสร้างสรรค์ แนวคิด ความรู้ที่ได้เรียนมาผลิตเป็นนวัตกรรม หรือเป็นแนวคิดในการออกแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ ไม่ซ้ำกับใคร

2. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา

จากการถอดบทสัมภาษณ์ข้อมูลนวัตกรรมของคณาจารย์ เกี่ยวกับนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน มีความคิดเห็นดังเช่นตัวอย่างบทสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์

“ส่วนใหญ่อยู่ในกรอบของ *constructivist* ได้แก่ รูปแบบการสอนแบบ 5E ,POE,หลักสูตรของโรงเรียนที่เป็นหลักสูตรสร้างนวัตกรรมที่มีความคิดสร้างสรรค์ ” (อาจารย์ผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์, สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรและบทสัมภาษณ์ พบว่า นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา ได้แก่ รูปแบบการสอนแบบเปิด Open approach , รูปแบบการสอนแบบนวัตกรรมซึ่งเป็นรูปแบบการสอนตามหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา ,รูปแบบการสอนแบบ 5E , รูปแบบการสอนแบบ POE , การใช้ความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กรอบทฤษฎีของกิลฟอร์ด,รูปแบบการเรียนรู้แบบเกม Game base Learning , ใช้สื่อมีเดีย แอปพลิเคชัน อีกทั้งใช้สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นโปรแกรมในการเรียน ซึ่งนวัตกรรมที่ใช้สอนส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากกรอบทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (constructivist) คือการที่ให้นักเรียนได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือกระทำในการสร้างความรู้

3. ลักษณะของนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา

จากการถอดบทสัมภาษณ์ข้อมูลนวัตกรรมของคณาจารย์ เกี่ยวกับลักษณะของนวัตกรรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของนวัตกรรม ดังเช่นตัวอย่างบทสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์

“เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการสร้างสถานการณ์ปัญหา ให้นักเรียนได้ท้าทายเกิดการคิดแก้ปัญหา ด้วยวิธีการของตนเองที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้เองเกิดประสบการณ์ที่แก้ปัญหาของตนเอง เป็นการนำสิ่งใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ ทั้งกระบวนการ เทคนิค วิธีการ แนวคิด หลักปฏิบัติ สื่อการสอน เครื่องมือที่ผ่านการทดลองและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนนำเข้ามาเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมจากวิธีการที่ทำอยู่เดิมเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ” (อาจารย์ผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์, สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรและบทสัมภาษณ์ พบว่า ลักษณะของนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา คือ สิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ทั้งกระบวนการ แนวคิด เทคนิค วิธีการ ผ่านการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลาให้เข้ากับเนื้อหาที่ใช้จัดการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิด แก้ไขปัญหาเอง ด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

4. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา

จากการถอดบทสัมภาษณ์ข้อมูลนวัตกรรมของคณาจารย์ เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมดังตัวอย่างการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศิลปะ

“ขั้นตอนของการพัฒนา ก่อนการพัฒนาหลักสูตรต้องศึกษารายการนวัตกรรมว่าจะเลือกแบบไหน อย่างไร ดูความเหมาะสม และพิจารณาว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือความต้องการหรือไม่ ศึกษาหลักสูตร หลักการสอนรายวิชาศิลปะ ทบทวนทฤษฎีการสอน หลักจิตวิทยาการศึกษา เพื่อนำมาใช้ประกอบการพัฒนานวัตกรรม ออกแบบและสร้างนวัตกรรมตาม วัตถุประสงค์ที่ต้องการ และขั้นตอนสุดท้ายคือขั้นตอนของการตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรม” (อาจารย์ผู้สอนรายวิชา ศิลปะ, สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรและบทสัมภาษณ์ พบว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมของโรงเรียน สาธิตประถมศึกษา มีดังนี้ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมจะเกิดหลังจากการนำหลักสูตรไปใช้ และผ่านการสะท้อนผล หลังการใช้หลักสูตร โดยเอาข้อเสียของการใช้หลักสูตรมาปรับปรุง หรือนำข้อดีของหลักสูตรมาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการพัฒนา หลักสูตรนวัตกรรมจะพัฒนาให้เข้ากับสภาพปัญหา หรือให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่นในช่วงเวลาที่ผ่านมา มี การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ทำให้ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ จึงได้พัฒนา หลักสูตรให้เข้ากับสภาพปัญหัจจุบัน

5. การออกแบบการพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา

จากการวิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรและบทสัมภาษณ์ พบว่า การออกแบบการพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมของ โรงเรียนสาธิตประถมศึกษา มีกระบวนการดังต่อไปนี้ โรงเรียนสาธิตประถมศึกษา ได้นำทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์มาเป็นทฤษฎีในการ จัดทำหลักสูตรนวัตกรรม เนื่องจากเชื่อว่าแนวคิดพื้นฐาน ผู้เรียนจะถูกกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยปัญหา และสร้างองค์ความรู้ด้วย ตนเองเพื่อแก้ปัญหา อีกทั้งยังมีทฤษฎี Social Constructivist Theory เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการเรียนรู้ การมี ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็น ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ร่วมกับสังคม เพื่อน และครู เพื่อขยายมุมมองของตนเอง อีกทั้ง ใช้ แนวคิดทฤษฎี การคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) ที่กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะการคิดได้หลากหลาย ทิศทางหลายแง่ หลายมุม คิดได้กว้างไกล ซึ่งเป็นลักษณะความคิดที่นำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมถึงการคิด ค้นพบ วิธีการแก้ปัญหาได้สำเร็จ ด้วยความคิดอเนกนัย ประกอบด้วยลักษณะการคิดคล่อง (Fluency) การคิดยืดหยุ่น(Flexibility) การคิดริเริ่ม (Originality) และการคิดละเอียดลออ (Elaboration) การคิดสร้างสรรค์มุ่งส่งเสริมให้เกิดความคิดหลากหลาย ทั้ง ด้านปริมาณและคุณภาพเพราะเชื่อว่าลักษณะความคิดจะเป็นหนทางให้ค้นพบความคิดที่ดีที่มีคุณภาพหรือความคิดสร้างสรรค์ (Guilford, 1950) ซึ่งความคิดสร้างสรรค์จำเป็นอย่างมากในหลักสูตรนวัตกรรมของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา ในการสร้างสรรค์ นวัตกรรมของนักเรียน มาใช้เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา ดังเช่นตัวอย่างบท สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาไทย

“นวัตกรรม ทำให้เกิดความแปลกใหม่ในการเรียนรู้และเกิดองค์ความรู้ที่ไม่ซ้ำใครหากใช้นวัตกรรมในการเรียนรู้หรือ การจัดการเรียนรู้อาจทำให้ผู้เรียนเกิดวิธีการเรียนรู้ที่แปลกใหม่และทันสมัยตรงตามกับวิถีทัศน์และพันธกิจของโรงเรียนรวมทั้ง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21” ซึ่งทฤษฎีที่นำมาใช้คือ คอนสตรัคติวิสต์ ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือ และ เกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ตามหลักสูตรของสถานศึกษา (อาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาไทย, สัมภาษณ์)

6. การนำนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

จากการวิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรและบทสัมภาษณ์ พบว่า การนำนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีผลดังนี้ ผู้สอนได้นำนวัตกรรมไปใช้ในทุกเนื้อหา โดยจะเน้นที่กระบวนการคิด แก้ปัญหา ได้แนวคิดการออกแบบและการ ออกแบบในทุกองค์ประกอบมาพัฒนาเป็นสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจในเนื้อหา และเกิดความคิด สร้างสรรค์ในการผลิตหรือออกแบบนวัตกรรมโดยให้นักเรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จนกระทั่งเกิดองค์ความรู้ใน การแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นแนวคิดที่สามารถนำไปสู่การเป็นนวัตกรรม ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์

“ใช้ในทุกเนื้อหาทั้งวิชาพลและสุขศึกษา โดยนักเรียนต้องสามารถออกแบบ หรือสร้างผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาสุขภาพ การออกกำลังกาย หรือการพัฒนาทักษะทางกีฬาได้” (อาจารย์ผู้สอนรายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา, สัมภาษณ์)

7. กระบวนการปรับปรุงหลักสูตรนวัตกรรมของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา

จากการวิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรและบทสัมภาษณ์ พบว่า กระบวนการปรับปรุงหลักสูตรนวัตกรรมของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา มีกระบวนการดังนี้ ปรับปรุงจากการสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนได้นำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากอาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนได้ทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นประจำ จึงนำการสะท้อนผลจากการจัดการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้นไป อีกทั้งได้มีการสอบถามความคิดเห็น หรือสอบถามความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติม โดยผลจากเครื่องมือที่ใช้วัด แล้วจึงนำไปประกอบกับการสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรต่อไป ดังเช่นบทสัมภาษณ์ของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศิลปะ

“ในกระบวนการของการปรับปรุงนวัตกรรม อาจจะมีการสอบถามความคิดเห็น หรือความพึงพอใจที่มีต่อนวัตกรรมนั้นๆจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ว่ามีประโยชน์ มีคุณค่า หรือสามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี โดยดูผลจากเครื่องมือการวัดและประเมินผลนวัตกรรมนั้น เมื่อพบข้อบกพร่องแล้ว ครูหรือผู้ที่พัฒนานวัตกรรมนั้นๆต้องหาสาเหตุของปัญหาว่ามาจากขั้นตอนใด และมีแนวทางปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาในจุดนั้นอย่างไร จากนั้นจึงทำการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้วัตกรรมการมีคุณภาพเพียงพอที่จะสามารถนำไปใช้งานได้จริง” (อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศิลปะ, สัมภาษณ์)

8. ความสำคัญของนวัตกรรม

จากการวิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรและบทสัมภาษณ์ พบว่า ความสำคัญของนวัตกรรม ดังต่อไปนี้ มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก มีความสำคัญต่อ ทุกเพศ ทุกวัย และทุกองค์กร อีกทั้งสามารถแก้ไขปัญหาดังๆ ได้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งหากไม่มีการจัดทำนวัตกรรม ก็จะส่งผลให้การพัฒนาของปัญหาที่มี อีกทั้งนวัตกรรมในด้านจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวช่วยในการแสดงให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เข้าใจยากในรายวิชานั้นได้ง่ายขึ้น และส่งผลให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มากยิ่งขึ้น จากการผลิตนวัตกรรม หรือบางกรณีมีความคิดเป็นระบบมากยิ่งขึ้นในการออกแบบนวัตกรรม ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอน ซึ่งเห็นว่าเป็นผลดีในการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ดังเช่นตัวอย่างบทสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์

“การเข้าใจเนื้อหาได้ถูกต้อง เนื่องจากจากประสบการณ์ของนักเรียนไม่เท่ากัน เช่น นักเรียนบางคน จากประสบการณ์ยังไม่ทราบว่าบางอย่างคืออะไร หรือเข้าใจผิด หากนำนวัตกรรมมาช่วยให้ทำความเข้าใจโดยศึกษาและเรียนรู้จากสิ่งรอบตัวในธรรมชาติ หรือช่วยในการจัดลำดับความคิด นวัตกรรมจะช่วยให้เห็นภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่เข้าใจยากได้ง่าย” (อาจารย์ผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์, สัมภาษณ์)

9. ผลการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน

จากการวิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรและบทสัมภาษณ์ พบว่า ผลการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนมีผลดังต่อไปนี้ ผลของการใช้นวัตกรรม ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ที่คงทนในการจัดลำดับความคิดที่ถูกต้องเกิดกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ที่คงทน มีความกล้าคิด กล้าแสดงออก อยู่ร่วมกับสังคมได้อีกทั้งทันต่อการใช้เทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน และเป็นคนเก่ง ดี มีสุข จะเห็นได้จากตัวอย่างบทสัมภาษณ์ของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์

“หากเปรียบเทียบกับการสอนปกติ การใช้นวัตกรรมภายใต้กรอบคอนสตรัคติวิสต์ ผู้เรียนจะได้ลงมือทำ และนักเรียนจะได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ จะช่วยในการจัดลำดับความคิด ซึ่งผู้เรียนจะสามารถมีความรู้ที่คงทนมากกว่าการเรียนรู้แบบไม่ใช้นวัตกรรม” (อาจารย์ผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์, สัมภาษณ์)

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นถึงการปฏิบัติทางวาทกรรม นวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาแสดงให้เห็นถึงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรนวัตกรรมที่มีความคิดสร้างสรรค์ ที่ได้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงจัดทำและพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมที่มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการทำนวัตกรรม และส่งเสริมให้มีแนวคิดสามารถออกแบบนวัตกรรมเพื่อให้นักเรียนมีทักษะก้าวทันยุคสมัยในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของนวัตกรรมอีกครั้ง การปฏิบัติทางวาทกรรม ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างตัวบทนั้นมีคณาจารย์ของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูลตัวบท ได้แก่

- 1) ความหมายคำว่านวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา
- 2) นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา
- 3) ลักษณะของนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา
- 4) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา
- 5) การออกแบบการพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา
- 6) การนำนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 7) กระบวนการปรับปรุงหลักสูตรนวัตกรรมของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา
- 8) ความสำคัญของนวัตกรรม และ
- 9) ผลการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน

ผลการวิจัย พบว่า นวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาความหมายคำว่านวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา คือ วิธีการใหม่ๆ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ หรือเป็นสิ่งที่พัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น การสร้างความรู้ แนวคิด การสร้างผลิตภัณฑ์ นวัตกรรม และสร้างแนวคิดเป็นผู้ประกอบการ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน หรือแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน และการนำเอาความคิดสร้างสรรค์ แนวคิด ความรู้ที่ได้เรียนมาผลิตเป็นนวัตกรรม หรือเป็นแนวคิดในการออกแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ ไม่ซ้ำกับใคร และนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาได้แก่ รูปแบบการสอนแบบเปิด Open approach , รูปแบบการสอนแบบนวัตกรรม ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนตามหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา , รูปแบบการสอนแบบ 5E , รูปแบบการสอนแบบ POE , การใช้ความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กรอบทฤษฎีของกิลฟอร์ด,รูปแบบการเรียนรู้แบบเกม Game based Learning ,ใช้สื่อมีเดีย แอปพลิเคชัน อีกทั้งใช้สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นโปรแกรมในการเรียน ซึ่งนวัตกรรมที่ใช้สอนส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากกรอบทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (constructivist) คือการที่ให้นักเรียนได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือกระทำในการสร้างความรู้ ซึ่งลักษณะของนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา คือ สิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ทั้งกระบวนการ แนวคิด เทคนิค วิธีการ ผ่านการการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลาให้เข้ากับเนื้อหาที่ใช้จัดการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิด การแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา นอกจากกระบวนการใช้นวัตกรรมแล้ว ในด้านของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเป็นนวัตกรรมของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา มีดังนี้ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมจะเกิดหลังจากการนำหลักสูตรไปใช้ และผ่านการสะท้อนผลหลังการใช้หลักสูตร โดยเอาข้อเสียของการใช้หลักสูตรมาปรับปรุง หรือนำข้อดีของหลักสูตรมาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมจะพัฒนาให้เข้ากับสภาพปัญหา หรือให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่นในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ทำให้ส่งผล

ต่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ จึงได้พัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับสภาพปัญหา และ ออกแบบการพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา มีกระบวนการดังต่อไปนี้ โรงเรียนสาธิตประถมศึกษา นำ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มาเป็นทฤษฎีในการจัดทำหลักสูตรนวัตกรรม เนื่องจากเชื่อว่าแนวคิดพื้นฐาน ผู้เรียนจะถูกกระตุ้นการ เรียนรู้ด้วยปัญหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อแก้ปัญหา อีกทั้งยังมีทฤษฎี Social Constructivist Theory เน้นการมี ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็น ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ร่วมกับสังคม เพื่อน และครู เพื่อขยายมุมมองของตนเอง อีกทั้ง ใช้แนวคิดทฤษฎี การคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) ที่กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นลักษณะการคิดได้หลากหลายทิศทางหลายแง่มุม คิดได้กว้างไกล ซึ่งเป็นลักษณะความคิดที่นำไปสู่การคิดประดิษฐ์ สิ่งแปลกใหม่ รวมถึงการคิด ค้นพบ วิธีการแก้ปัญหาได้สำเร็จ ด้วยความคิดอเนกนัย ประกอบด้วย ลักษณะการคิดคล่อง (Fluency) การคิดยืดหยุ่น (Flexibility) การคิดริเริ่ม (Originality) และการคิดละเอียดลออ (Elaboration) การคิดสร้างสรรค์ มุ่งส่งเสริมให้เกิดความคิดหลากหลาย ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพเพราะเชื่อว่าลักษณะความคิดจะเป็นหนทางให้ค้นพบ ความคิดที่ดีที่มีคุณภาพหรือความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์จำเป็นอย่างมากในหลักสูตรนวัตกรรมของโรงเรียนสาธิต ประถมศึกษา ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน มาใช้เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมของโรงเรียนสาธิต ประถมศึกษา หลังจากการออกแบบหลักสูตรแล้วนั้น จึงเข้าสู่การนำเสนอผลของการนำหลักสูตรไปใช้ การนำนวัตกรรมไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอน มีผลดังนี้ ผู้ส่วนได้นำนวัตกรรมไปใช้ในทุกเนื้อหา โดยจะเน้นที่กระบวนการคิด แก้ปัญหา ได้แนวคิดการ ออกแบบและการออกแบบในทุกองค์ประกอบมาพัฒนาเป็นสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจเนื้อหา และ เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตหรือออกแบบนวัตกรรมโดยให้นักเรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จนกระทั่งเกิด องค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นแนวคิดที่สามารถนำไปสู่การเป็นนวัตกรรม ตามหลักสูตรที่โรงเรียน และได้ปรับปรุง หลังจากการใช้หลักสูตรที่ได้พัฒนากระบวนการปรับปรุงหลักสูตรนวัตกรรมของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา มีกระบวนการจาก การปรับปรุงจากการสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนได้นำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากอาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนได้ทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นประจำ จึงนำกระบวนการจากการจัดการเรียนการสอนเพื่อ ปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้นไป อีกทั้งได้มีการสอบถามความคิดเห็น หรือสอบถามความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน เพิ่มเติม โดยผลจะดูจากเครื่องมือที่ใช้วัด แล้วจึงนำไปประกอบกับการสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรต่อไป ซึ่ง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ความสำคัญของนวัตกรรม ดังต่อไปนี้ มีความสำคัญ ในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก มีความสำคัญต่อ ทุกเพศ ทุกวัย และทุกองค์กร อีกทั้งสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้ ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งหากไม่มีการจัดทำนวัตกรรม ก็จะส่งผลให้ได้รับการพัฒนาของปัญหาที่มี อีกทั้งนวัตกรรมในด้าน การจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวช่วยในการแสดงให้นักเรียนเข้าใจนิมิตมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถทำให้นักเรียนเข้าใจ เนื้อหาที่เข้าใจยากในรายวิชานั้นได้ง่ายขึ้น และส่งผลให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มากยิ่งขึ้น จากการ ผลิตนวัตกรรม หรือบางคนมีความคิดเป็นระบบมากยิ่งขึ้นในการออกแบบนวัตกรรม ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอน ซึ่งเห็นว่าเป็นผลดีในการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งผลการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนมีผลดังต่อไปนี้ ผลของการใช้นวัตกรรม ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ที่คงทนในการจัดลำดับความคิดที่ถูกต้องเกิดกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอน ซึ่ง ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ที่คงทน มีความกล้าคิด กล้าแสดงออก อยู่ร่วมกับสังคมได้อีกทั้งทันต่อการใช้เทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน และเป็นคนเก่ง ดี มีสุข

นอกจากนี้หากพิจารณาในวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมตามแนวของ Fairclough (1995) ที่เสนอไว้ว่าวิถีปฏิบัติทาง สังคมวัฒนธรรม หมายถึง สภาพแวดล้อมหรือบริบททางสังคมอันประกอบไปด้วย มิติทางสังคม มิติทางเศรษฐกิจ มิติทาง การเมือง และมิติทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ล้วนส่งผลต่อกระบวนการสร้างตัวบทผ่านวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม ปรากฏความสัมพันธ์ของวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมที่มีผลต่อกระบวนการสร้างตัวบททั้ง 9 ตัวบท และนำไปสู่วาทกรรม นวัตกรรม ในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาที่ได้นำข้อมูลจากเอกสารหลักสูตรและการสัมภาษณ์คณาจารย์ สุดท้ายนี้จากการศึกษาเรื่องวาทกรรมนวัตกรรมในหลักสูตรโรงเรียนสาธิต ประถมศึกษาทำให้เห็นบริบทของโรงเรียนสาธิต

ประถมศึกษาและบริบทของการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์ในกลุ่มสาระต่างๆ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมนวัตกรรม ในหลักสูตรโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา

■ บทสรุปจากการวิจัย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและศึกษาเอกสารหลักสูตรของแต่ละรายวิชาในโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา พบว่า นวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาคือ วิธีการใหม่ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ หรือเป็นสิ่งที่พัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น การสร้างความรู้ แนวคิด การสร้างผลิตภัณฑ์ นวัตกรรม และสร้างแนวคิดเป็นผู้ประกอบการ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน หรือแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน และการนำเอาความคิดสร้างสรรค์ แนวคิด ความรู้ที่ได้เรียนมาผลิตเป็นนวัตกรรม นอกจากนี้หากพิจารณาในวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมตามแนวของ Fairclough (1995) ที่เสนอไว้ว่าวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม หมายถึง สภาพแวดล้อมหรือบริบททางสังคมอันประกอบไปด้วย มิติทางสังคม มิติทางเศรษฐกิจ มิติทางการเมือง และมิติทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ล้วนส่งผลกระทบต่อกระบวนการสร้างตัวบทผ่านวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม ปรากฏความสัมพันธ์ของวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมที่มีผลต่อกระบวนการสร้างตัวบททั้ง 9 ตัวบท และนำไปสู่วาทกรรมว่าด้วยเรื่องนวัตกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาที่ได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักสูตร และการสัมภาษณ์คณาจารย์

■ ข้อจำกัดหรือข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. จากการรวบรวมข้อมูลทั้งเอกสารหลักสูตรและการสัมภาษณ์ พบว่า ควรรวบรวมทั้งหมดรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เนื่องจากทุกวิชาล้วนใช้หลักสูตรนวัตกรรมของทางโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นข้อมูลที่ครบถ้วนทุกวิชา
2. ประเด็นในการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหลักสูตร ควรกำหนดขอบเขตในการค้นหาข้อมูลของหลักสูตรแต่ละวิชาให้เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน เพื่อข้อมูลที่ครบถ้วน

■ References

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สิทธิพล อัจฉรินทร์. (2563). *ศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. (พิมพ์ครั้งที่ 3.). ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Christensen, C. M. (2003). *The innovator's dilemma: The revolutionary book that will change the way you do business*. New York: HarperBusiness Essentials.
- Fairclough, N. (1995). *Critical discourse analysis: The critical study of language*. London: Longman.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. San Francisco: Jossey-Bass.

- Vachkova, S. N., Petryaeva, E. Y., Kupriyanov, R. B., & Suleymanov, R. S. (2021). School in digital age: How big data help to transform the curriculum. *Information (Switzerland)*, *12*(1), 1–14.
- van Dijk, T. A. (1995). Discourse semantics and ideology. *Discourse & Society*, *6*(2), 243–289.